

§ 121 Mission och evangelisering

DAG SANDAHL:

Herr ordförande! Jag tänkte inte säga så mycket om missionen. 2010:63 är en motion som har kommit tillbaka. Den fanns med förra året och någon ställde frågan varför man skulle motionera igen. Jag hade inget bra svar förrän jag olyckligtvis blev invald i Kyrkostyrelsen som ersättare och insåg att det var bra att den skrevs. Därefter förmodas jag väl inte skriva motioner i Kyrkomötet.

Temat är däremot viktigt. Ibland är det så tröttsamt med Kyrkomötet eftersom allt som ska göras redan är gjort. Vi lever i de bästa av kyrkor, men alla vet ju att mission i Sverige måste vara Svenska kyrkans sämsta gren. Gudstjänst, det brukar fungera rätt fint och vara betydelsefullt. Undervisning? Jo, vi har mycket undervisning men det kunde vara mer. I diakonin har vi mängder med frivilliga diakonimedarbetare, det är ibland helt enkelt lysande. Men mission, hur gör man det? Jag är präst på norra Öland. Hur missionerar en vanlig lekman på norra Öland som har fyllt 75? Det är deras fråga till mig och vad svarar jag? Hur ska mission se ut i Sverige som tar sitt avstamp i den befallning vi faktiskt har fått att missionera? Den frågan är inte ointressant. Vi kan väl hjälpa till med missionen? Det är inte heller någon dålig fråga.

Sedan skulle man kunna fundera lite vidare över faktorer som gör att somliga församlingar växer. Det har vi kanske redan talat färdigt om för dagen, men det är väl ändå dags för mission i Sverige. Ett företag som hade sådana prognoser som vi har skulle faktiskt sätta sig ner och tala om vad vi gör. Jag undrar om inte rädslan att ta itu med de här frågorna har att göra med rädslan för svaren. Vi vet inte vad vi ska göra, alltså frågar vi inte.

Jag vill se en annan hållning. Låt oss nu fråga vad mission innebär i Sverige. Jag ska inte tjata om de gamla religionssociologerna i Frankrike som 1942 kallade Frankrike missionsland och väckte uppståndelse i Sverige och överallt. Nu är väl ändå Sverige ett missionsland, för de franska siffrorna var fem gånger så bra som de svenska är. Mission kunde vara en stor utmaning i Sverige i dag.

KJELL PETERSSON:

Herr ordförande, kyrkomötesledamöter och biskopar. Jag yrkar bifall till motion 2010:63 punkt 1 och 2 och instämmer med det som Dag sa tidigare.

Jag vill bara peka på vad som har skrivits i tidigare behandling i Kyrkomötet. Kyrkolivsutskottet sa i betänkandet 2003:12 någonting som vi som har skrivit motionen väldigt mycket håller med om. "Utskottet vill starkt framhålla att det i vår tid kan göras mycket för att Jesus Kristus ska bli känd, trodd och älskad. Det finns en stark känsla av otillräcklighet i kyrkans arbete när så många människor i vårt land lever utan att ha fått lära känna Jesus Kristus." Det är alltså detta som är bakgrunden till att vi har skrivit vår motion. Vad vi ber Kyrkomötet om är att framhålla för Kyrkostyrelsen att det här är prioritet nummer ett i allt vårt arbete. Ett exempel från ett annat håll är från senaste riksdagsvalet. Efter valet tillsatte socialdemokraterna en kriskommission. De sa att de hade gått ner tio procent på två val och nu måste göra någonting. Tittar vi på Svenska kyrkans siffror har inte vi gått ner mindre än de. Tyvärr är det ju så att siffrorna går neråt.

Socialdemokraterna tillsatte alltså en kriskommission som skulle jobba på fyra olika områden. I min värld och det jag drömmer om är att vi skulle få någon liknande kommission inom kyrkan. Jag har gjort en lätt bearbetning av socialdemokraternas punkter. Den första punkten skulle vara en biblisk och teologisk analys av kyrkans uppdrag. Inom parentes handlade deras första punkt om det politiska uppdraget. Den andra punkten skulle vara analys av siffermaterial och

annat som belyser kyrkans situation. Den tredje punkten vore en organisatorisk analys, och den är vad jag förstår redan påbörjad i Strukturutredningen. En fjärde punkt skulle vara idédebatt och omvärldsanalys. Detta tycker jag är ett mycket efterföljansvärt exempel som vi har att lära av.

Jag yrkar bifall till motion 2010:63 punkt 1 och 2. Tack.

BERTH LÖNDAHL:

Jag yrkar bifall till motion 2010:63 punkt 1 och 2. Befinner sig Svenska kyrkan i en majoritetssituation eller minoritetssituation? Jag tror att det svar man väljer på den frågan också ger en antydning av svar som man funderar kring när det gäller mission och evangelisering i Sverige.

Ser man Svenska kyrkan som att den befinner sig i en majoritetssituation är det rimligt att också titta på hur Svenska kyrkan fungerar som samhällsaktör. Det är någonting som jag själv befinner mig i när jag till exempel är resursperson för räddningstjänsten och SOS alarm i Malmö. Ser man Svenska kyrkan som i majoritetssituation talar man om att öka kunskapen om kristen tro. Ser man Svenska kyrkan som i minoritetssituation talar man kanske inte i första hand om att öka kunskapen om kristen tro utan att öka trons medvetande hos människor, att leda människor till omvändelse och tro och till ett levande kristet liv. Ser man Svenska kyrkan som i en minoritetssituation utifrån de siffror vi har i gudstjänstliv och aktiva i församlingarna ser man inte heller i första hand på om vi är samhällsaktörer, utan på vilket nedslag vi har i den lokala miljön och hur det påverkar aktiviteten i församlingarna.

Internationellt är det en självklar sak att man tittar på forskning och på modeller och att man hittar pastorala strategier för att evangelisera och missionera lokalt. USA har nämnts här flera gånger tidigare och det finns kanske inget annat land som jag känner till där det produceras så mycket litteratur kring modeller, vägar och pastorala strategier för evangelisation i det lokala sammanhanget. Det som är möjligt i den amerikanska miljön, som ju har betydligt fler som bekänner sig till kristen tro än Sverige, tycks inte vara möjligt i Sverige. Beror det på att vi ser Svenska kyrkan som att vi är i en majoritetssituation och inte i den faktiska minoritetssituation vi befinner oss i när det gäller aktiviteten?

Antje Jackelén refererar till Torgny Lindgrens spritproduktion *Norrlands Akvavit*, och jag får väl då referera till hans köttproduktion *Pölsan*. Den handlar om att det gäller att leta efter och finna den fullkomliga pölsan, den perfekta pölsan. På något sätt är den romanen en bild för sökandet efter sanningen, det som bär och håller och som vi inte kan släppa. Det ska vi erbjuda i mission och evangelisation.

DAN SARKAR:

Ordförande! Jag yrkar bifall till min motion 2010:14. I vår församling har vi sedan ett par år tillbaka en flicka från Ukraina som i fem års tid drömde om och bar på en längtan och en vision om att få komma till Sverige som missionär. För två år sedan kom hon. Hon bor i vår församling och verkar bland ungdomar i bygden som missionär.

Det här med mission är den svåraste av de fyra huvuduppgifterna vi har – gudstjänst, undervisning, diakoni och mission – som Dag var inne på. När församlingarna har det svårt hör det till stiftens uppgift att gå in och stötta dem. Jag ser fram emot när missionsstrateger blir anställda som stiftsadjunkter. Mission har genom hela kyrkans historia angått både varje enskild kristen och hela kyrkan. Så är det nu också. Det här angår hela riket, hela Svenska kyrkan. Vi

måste vända de katastrofala kurvorna. Som väl är finns det en massa exempel i Svenska kyrkan, i våra systerkyrkor, internationellt och kyrkohistoriskt, på att det går att få en annan utveckling, att fler och fler människor kan komma till tro, komma in i en levande gemenskap i församlingen och med Herren Jesus.

Det jag är ute efter i min motion är inte en nationell kunskapsbank utan att man faktiskt analyserar och drar lärdom av alla de fantastiska och positiva exempel som finns. Jag är inte ute efter en massa detaljerade regleringar av mission och evangelisation. Jag är ute efter strategier för Svenska kyrkan, hur vi ska kunna vända skutan. Det jag längtar efter är en plan, en vision, en offensivitet. Tack.

KERSTIN ROSSIPAL:

Ordförande, kyrkomötesdeltagare! Jag vill yrka bifall till Marianne Kronbäckers reservation beträffande motion 2010:63 punkt 2. Vi har ju behandlat en del andra frågor, bland annat motion 2010:60 om mätmetoderna, som har varit av liknande karaktär. Vi har emellertid valt den här punkten att yrka bifall till. Vi anser att det kanske vore meningsfullt med en kartläggning som visar vad som gör just vissa församlingar särskilt blomstrande, så att kunskapen om de goda exemplen kan spridas över hela landet. Det är en relativt enkel åtgärd.

Syftet är att få fram många fler levande församlingar med växande gudstjänstliv, dit folk dras till olika aktiviteter och där många nya människor kan komma till tro. Den bild som förmedlas om tillståndet i Svenska kyrkan i dag och i morgon är tyvärr för ofta alltför negativ, för att inte säga uppgiven. En sådan negativ självbild blir ofta självuppfyllande och destruktiv. Ändå finns det så mycket kreativitet ute i vårt församlingsarbete runt om i landet och så mycket att glädjas åt. I vår församling har vi till exempel ett fantastiskt blomstrande ungdomsarbete med många engagerade ledare, god kvalitet och mycket samtal. Det är otroligt roligt att se.

Vi behöver i stället en positiv bild att inspireras av och som visar vad som är möjligt. Då är det en logisk väg att försöka kartlägga och sprida de positiva faktorer som finns. Jag tror definitivt inte att man rakt av kan kopiera en idé, ett program eller ett arbetssätt och automatiskt lyckas, absolut inte. Förutsättningarna är olika, drivkrafterna är olika och resurserna är olika. Exempel på framgångsrika metoder att uppnå ett växande församlingsliv kan ändå tjäna som inspiration och idébas för vad som är möjligt att göra. Det som finns i dag är uppenbarligen inte tillräckligt.

Som sagt gäller ju ansvaret oss alla att göra Jesus Kristus känd, trodd och älskad. Låt oss genom att bifalla det här kravet på kartläggning dra ett litet, litet strå till stacken i arbetet på att vända utvecklingen och nå fler människor med evangeliet.

Jag yrkar alltså bifall till reservationen.

BERIT SIMONSSON:

Mina damer och herrar, ordförande, biskopar och alla! Mission är ett kostsamt projekt. Det kostar inte bra pengar. Det kostar människoliv, det kostar karriär och det kostar rykte. En god vän till oss kom till Sverige från ett annat land. Under sin vistelse i Sverige blev han personligt kristen. Han blev utvisad till ett land en bit österut. Där fortsatte han att vara kristen. Han fortsatte att vittna och missionera. För inte så länge sedan kom det ett mail från honom. "Kära vänner! Var försiktiga, det ber jag er, när ni går ut ur er kyrka på söndagarna, så att ingen skjuter på er." Vi hajade till där hemma. Vår lilla vita landsortskyrka? Det kan väl inte vara möjligt att det kan kosta någonting i Sverige att vara missionär?

Det finns två ord på *m* som kännetecknar varje levande kristen kyrka. Saknas de här båda orden kan man ana att det är en tynande och kraftlös kyrka. Överallt där kyrkan har vuxit under historiens gång och i nutid återfinner man dessa båda ord på *m*. De hör oftast ihop. De verkar fungera suveränt tillsammans, ja, de är nästan oskiljaktiga som de båda vingarna på en fågel. De båda orden är *mission* och *martyrium*. Martyr är inte någon vi tycker synd om. Det är någon som missionerar med hela sitt liv som insats, med sitt rykte och sin karriär som insats.

Det är viktigt för Svenska kyrkans identitet, tycker jag, att fundera över missionen i ett bredare perspektiv. Mission är ju inte en aktivitet bland många andra som kyrkan kan ägna sig åt, ingen valbar kurs som går att välja eller avstå ifrån. Mission är kyrkans DNA. Det är egentligen inte en av fyra åtgärder i kyrkoordningen. Det är hela kyrkan, kyrkans DNA. Mission finns i Kristi kyrkas gener och har funnits ända från hennes allra första tid och framåt. Vi vet att det handlar om att vinna fler för tron på Jesus Kristus, inte främst för att öka antalet medlemmar, bättra på statistiken eller få bättre medlemsavgifter utan för människors frälsning. Utskottet nämner Emmausvandringen i Lukas 24 kap. som en lämplig utgångspunkt för mission. Det är väldigt inspirerande att läsa om hur lärjungarna, när de hade sökt och sedan också funnit Jesus, skyndade sig cirka en mil i mörker tillbaka till Jerusalem, ivriga att få berätta för de andra vad de hade varit med om. Det var angeläget och det var ivrigt. Mission är Kristi kyrkas och därmed Svenska kyrkans allra viktigaste uppdrag och bör därför ständigt hållas aktuellt på alla nivåer.

Bifall till motion 2010:63 punkt 1 och 2.

LEIF NORDLANDER:

Jag yrkar bifall till motion 2010:63 punkt 1 och 2 samt till motionen 2010:14 om återevangelisering.

Varför är jag präst? Jo, för att jag brinner för mission. Så var det första året jag var präst, när jag arbetade på Svenska kyrkans mission på Kungsgatan här i Uppsala. Jag brann och brinner för mission. När jag kommit ut i våra systerkyrkor runt om i världen har jag känt en litenhet. Där brinner man för evangeliet. Där talar man om evangeliet, där ber man tillsammans, där skäms man inte för att prata om att man ska tillhöra Jesus Kristus och ha honom som sin personlige frälsare.

Ett land som jag älskar nästan lika mycket som mitt eget är England. Där har jag också arbetat och jag har funnit glädje i att se att den engelska kyrkan, Church of England, har sett att de har kommit till vägs ände. Nu måste vi hitta nya sätt att återföra människor till kyrkan. Låt oss inte vänta så länge som de väntade. När de kom ner till botten började de fundera på hur de skulle göra. Då kom en utredning från deras nationella synod, där de pratar om mission. Den som skrev den, biskop Graham Cray, hade jag nöjet att inbjuda som talare förra våren till Oasrörelsens vårstämma på Åh stiftsgård. Det är fantastiskt att lyssna till vad man gör. Vilket gemensamt arbete man gör. Ledaren för *Fresh Expressions* utnämndes till biskop nyligen i Sheffield. Där har jag varit och sett arbetet med egna ögon, hur kyrkan med nya uttryckssätt, med nya sätt att möta människor, med nya olika sätt för evangeliet vidare. Där har vi något att lära oss. Biskop Stephen Croft talade om hur han kunde se att tron på nytt började glöda. Det började med prästerna, och det ber jag om varenda dag. Vi skulle kunna börja att be här för varandra att vi får en brinnande längtan att människor, först alla de döpta som lämnat kyrkan, ska komma tillbaka men också att vi får en ny mission i vårt land.

Bifall till motionerna 2010:14 och 2010:63.

BO HANSON:

Ordförande, vänner i Kyrkomötet! När jag hörde pläderingarna för motionerna här kom jag att tänka på att jag en gång tyckte det var bra att vara tydlig. Det är väldigt många som säger att vi i kyrkan måste vara tydliga. Sedan har jag grubblat lite grand på detta med tydlighet och kommit fram till att de som talar för tydlighet i regel tror att tillvaron är enkel. Låt oss få händerna på ratten så vi får styra här. Vi vet, vi kan skilja på svart och vitt. Jag är numera orolig för de tydliga. De som talar tydligt tror att tillvaron är svartvit. Vi måste tala på ett lite mer komplicerat sätt.

Jag kommer att tänka på en författare i kyrkan. Jag vet inte om vederbörande räknas som kyrkofader och jag ska inte säga hans namn eftersom jag är lite tveksam. Jag har läst den här personen som jag tror dog i början av 300-talet. Han visste hur mission skulle gå till. Han klandrade Herren för att Herren efter sin död inte hade visat sig för de ansedda människorna. Om bara Jesus hade visat sig för de inflytelserika människorna hade det gått bättre. Det var en person som visste hur de skulle göra. Jag är inte säker på att det är vi som ska göra det, att det är vi som vet vilka grepp som ska tas. Tack.

KJELL PETERSSON (REPLIK):

Bo Hanson är rädd för tydlighet och tror att det handlar om väldigt enkla svar och sammanställningar. Det är ju faktiskt så att livet kan vara ganska komplicerat för alla av oss.

Vad vi ska vara tydliga med är vem som är vår herre, nämligen Jesus Kristus, och att det är han som är vägen, sanningen och livet. Sedan detta att Herren ska göra det – ja visst, naturligtvis. Det är på hans nåd och hans barmhärtighet vi lever. Samtidigt är det så att han i Matteus 28 kap. säger till sina apostlar att de ska gå ut och i deras efterföljd är det ju som vi sitter här i dag. Gud har gett sin kyrka ett uppdrag och det är i detta uppdrag vi står. Tack.

BO HANSON (REPLIK):

Det är klart att det är viktigt vem som är vår herre, men det räcker inte att säga Herre, Herre.

BISKOP CARL AXEL AURELIUS:

Herr ordförande, ledamöter, kolleger! Jag talar för utskottet och yrkar bifall till utskottets betänkande i sin helhet. Att missionera och att evangelisera är nödvändigt. Det är nödvändigt för kyrkan, och reflektionen över mission och evangelisation är naturligtvis också nödvändig. Så varför i all sina dar har detta utskott yrkat på avslag på motionerna?

Svaret är nog helt enkelt det att utövandet av mission och reflektionen redan pågår på de nivåer där de ska pågå, det vill säga på de pastorala nivåerna församling och stift. Det tillhör ju församlingens grundläggande uppgift att missionera. Jag har aldrig uppfattat det som fyra uppgifter, som det ibland lät när jag hörde några av de andra inläggen. Det är snarare en uppgift med fyra aspekter. I varje aspekt fångar man in helheten. Vi kan titta på den kristna församlingens liv från aspekten undervisning, gudstjänst, mission och diakoni. Det är klart att det inte är frågan om att klara tre av fyra eller fyra av fyra eller så. Det är snarare frågan om att försöka fundera över vad det i så fall är jag ser, om jag tittar på församlingens liv i den här särskilda aspekten. Vad är det som kommer i förgrunden? Det är det samma om jag väljer något av de andra, men det är andra saker som då kommer i förgrunden.

Det är klart att diakonin betyder mycket för missionen. Den hjälper till att hyvla ner trösklarna in till kyrkan och in till nattvardsbordet. Det är klart att undervisningen betyder mycket för missionen, att det i varje församling finns en grupp som talar om kristen tro och till vilken man kan hänvisa människor. Så måste det vara i alla våra församlingar. Det är klart att olika gudstjänstformer betyder mycket för missionen, men vad är det jag ser specifikt när jag säger mission, när jag tittar just i det perspektivet?

Detta har vi talat om i stiftet i september på Prästsällskapet. Nu i år var temat *Mission, vad är det?* Vi kommer att följa upp det som där sas på ett präst- och diakonmöte våren 2011. Då har vi bland annat bjudit in den tyske biskopen från Berlin-Brandenburg, Markus Gröde, som ska tala om *Mission als Gespräch*, mission som samtal. Han kommer från det gamla DDR och ska tala om hur det är att missionera när människor inte ens kan *Fader vår*. Kanske kan vi lära oss något då av honom. Detta är en pågående reflektion på den pastorala nivå som stiftet är, och det är en pågående reflektion i församlingarna just i församlingsinstruktionen.

Vad är det då vi ser i förgrunden när vi talar mission? Kanske skulle man kunna hänvisa till en psalm. Ni har ju psalmböckerna och den som vill kan slå upp 284, vers 4 och 5. "Hjälp oss att ej kallt se och tåla allt, men när det blir brott att tåla, kom att våra läppar viga" och så vidare. "Helst dock låt oss få bjuda frid och nå, liksom du, igenom stängda dörrar in till de beträngda." Jag ser alltså två saker i förgrunden när jag talar mission: att bjuda motstånd mot all djävulskap i tillvaron och att bjuda frid. Det har fått sitt liturgiska nedslag i dopet, i den befrielsebön som bjuder där och den trosbekännelse som bjuder där. Kristen tro är inte bara en tro på Gud utan en tro kontra all djävulskap i tillvaron. Detta ser jag i förgrunden när vi talar mission. Det jag frågar efter när jag visiterar och det mina prostar frågar efter när de visiterar är hur detta kommer till uttryck i församlingsinstruktionen. Vad har ni för strategier för att bjuda motstånd och bjuda frid just i det område där ni är satta att vara kyrka och församling?

Jag yrkar bifall till utskottets förslag. Mission pågår och reflektionen pågår på de pastorala nivåerna. Tack.

MARIANNE KRONBÄCK:

Ordförande, kyrkomötesdeltagare! Jag får börja med att yrka bifall till min reservation i utskottet. Det här är inte riktigt förberett men jag kände att jag var tvungen att gå upp och tala i alla fall.

Man kan ibland säga att allt står väl till men det gör det ju inte, åtminstone inte överallt. Någon sa något här i talarstolen om nycklar, vad som kan vara viktigt i arbetet och hur man kan se hur man lyckas i evangelisation och mission. Jag tror på att bönen är oerhört viktig. Jag tror att många i vår svenska kyrka också skulle kunna vittna om det. I år har vi glädjande börens år. Jag vill uppmana alla att använda sig av bönen och ta fram de löften som finns om bönhörelse. Det är då givetvis så att det är Herren som ska göra verket. En ärlig bön till vår Herre ur våra hjärtan tror jag skulle bli besvarad och vi skulle få se något annat i vår kyrka än vad vi har sett på länge.

Jag yrkar av denna anledning bifall till punkt 2 i motion 2010:63, för att verkligen se vad som skapar levande församlingar.